

ГОЛОДОМОР

1932- 1933 РОКІВ

ГЕНОЦИД

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

наступних діянь, що здійснюються з
наміром знищити повністю або
частково, яку - небудь національну,
етнічну, расову групу як таку.

ВИНИЩУВАННЯ включає умисне

створення

умов життя, зокрема

розбавлення доступу до

продуктів харчування і ліків,

розрахованих на те, аби

знищити частину

населення...

В Україні в 1932 -1933 роках вмирало
17 людей щохвилини, 1000 –
щогодини,
25 000 – щодня.

З урахуванням непрямих жертв,
за приблизними підрахунками,
голодомор забрав 14 мільйоні
людей.

Хай палає свіча,

хай палає,

Поєднає нас вона в цей час,

хай сьогодні спогади лунають...

сільського господарства

На них припадає 50 % валового збору зерна. Режим навмисно ліквідовує кращі селянські господарства, які незалежні від держави. Знищує їх або депортує на Урал, до Сибіру.

Вивезено з України 250 тис. розкуркулених сімей, тобто понад мільйон осіб, це робилось з метою залякування інших.

Режим наводить жах на сільське населення.

Майно розкуркулених селянських родин розбирається чи розподіляється між

**ВЖЕ З 1928 РОКУ
ТЕРОР БІЛЬШОВИЦЬКОГО
РЕЖИМУ В УКРАЇНІ НАБУВАЄ
ЧІТКИХ ОЗНАК
ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ЛЮДЯНОСТІ,
ЯКІ МАЛИ СВОЇМ АПОГЕЄМ
ГОЛОДОМОР
В УКРАЇНІ.**

1929 року влада розгортає тотальну колективізацію.

У селянина забирають найдорожче – батьківську землю... Селяни втрачають власність. Режим отримує можливість повністю реквізувати зерно.

Наслідки колективізації:

- зниження продуктивності праці;
- падіння врожайності;
- непомірність хлібозаготівель;
- початок голоду.

Особливе занепокоєння влади викликає Україна. Потужна національна еліта, економічно незалежне і національно свідоме селянство становлять головну загрозу для комуністичного режиму.

СОЦІАЛЬНО – ЕКОНОМІЧНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ
ЗДІЙСНЮЮТЬСЯ ЦЕНТРАЛЬНИМ КОМІТЕТОМ ПАРТІЇ (БІЛЬШОВИКІВ), КЕРОВАНИМ ДИКТАТОРОМ Й. СТАЛІНИМ.

Наростає тотальний контроль партії, впроваджуються насильницькі хлібозаготівлі, конфісковуються всі "надлишки" продуктів.

ІНІЦІАТОРИ ГОЛОДОМОРУ 1932-1933 РОКІВ - ГЕНОЦИДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

**Йосип Сталін
Чубар**

Всеволод Балицький

Мендель Хатаєвич

**Влас
Чубар**

В'ячеслав Молотов

Павло Постишев

Лазар Каганович

Станіслав Косіор

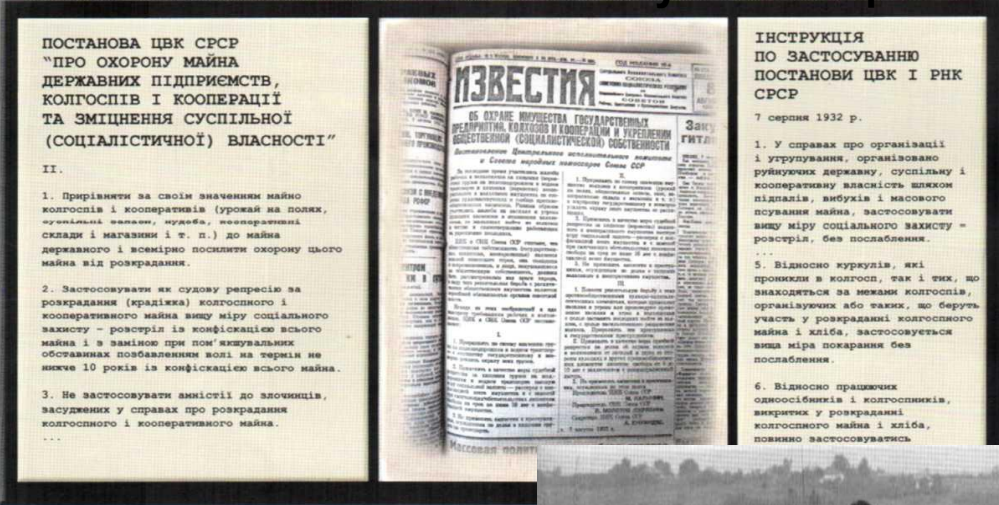
“ЗАКОН ПРО П'ЯТЬ КОЛОСКІВ”

ВІДТЕПЕР УСЕ КОЛГОСПНЕ МАЙНО НАЛЕЖИТЬ ДЕРЖАВІ

Режим затверджує на законодавчому рівні можливість вилучення всіх продовольчих запасів у сільського населення.

Прикриваючись гаслом захисту колгоспників, режим отримує можливість повністю реквізувати і розпоряджатися майном та врожаєм колгоспників.

7 серпня 1932 р. М. Калінін підписує постанову, за якою так зване розкрадання колгоспного майна карається розстрілом або позбавленням волі не менше як на 10 років. До постанови додається інструкція про її застосування, в народі отримує назву “Закон про п'ять колосків”.

ГОЛОД В УКРАЇНІ В 1932–1933 РОКАХ НЕ БУВ СПРИЧИНЕНИЙ НЕВРОЖАЄМ ЧИ ЗАСУХОЮ

ХЛІБ В УКРАЇНІ БУВ.

Радянський уряд масово продає збіжжя та інші сільськогосподарські культури за кордон.
В Україні на повну потужність працюють спиртзаводи, які переробляють дорогоцінний хліб на горілку.

Вона також іде на експорт.

З УКРАЇНИ ЗА КОРДОН ЕКСПОРТУЮТЬ У 1932 р. – 1,72 млн. т. У 1933 р. – 1,68 млн. т. ЗЕРНА

**З МЕТОЮ ОДЕРЖАННЯ КОШТІВ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ ПОЛІТИКИ МІЛІТАРИЗАЦІЇ
ВПРОВАДЖУЄТЬСЯ ЕКСПОРТ ХЛІБА.**

ВІН МАВ ІЛЮСТРУВАТИ ЗОВНІШНЬОМУ СВІТУ МІЦЬ ДЕРЖАВИ ТА ВІДСУТНІСТЬ ГОЛОДУ.

Плаваючий елеватор № 19. Херсонський порт. Вересень 1933 р.

Червоний обоз з хлібом на пристанційному приймальному пункті. Гадяч. 1930 р.

Відправлення ешелону з хлібом. Дніпропетровськ. 1932 р.

Телеграма В. Чубаря про виконання завдань з експорту хліба.
Грудень 1932 р.

Експортуючи зернові культури за межі СРСР, режим відмовляється від зовнішньої допомоги, блокуючи на західних кордонах гуманітарну допомогу. Офіційно в країні відсутній голод.

**ПОСТАНОВА РНК СРСР
ПРО ВИПУСК ПШЕНИЧНОЇ ГОРІЛКИ
У ІV КВАРТАЛІ 1932 Р.**

12 листопада 1932 р.

Дозволити Наркомпостач Союзу РСР (Головспирту) протягом 4-го кварталу випускати на ринок виключно пшеничну горілку.

Заступник голови РНК СРСР В. Куйбішев
Заст. керівника справами РНК СРСР І. Мехлаук

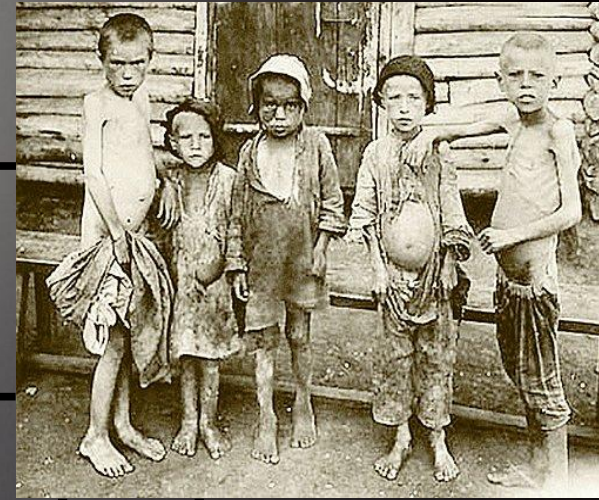
Загальний вигляд будівництва великого елеватора. Херсон. 1932-1933 рр.

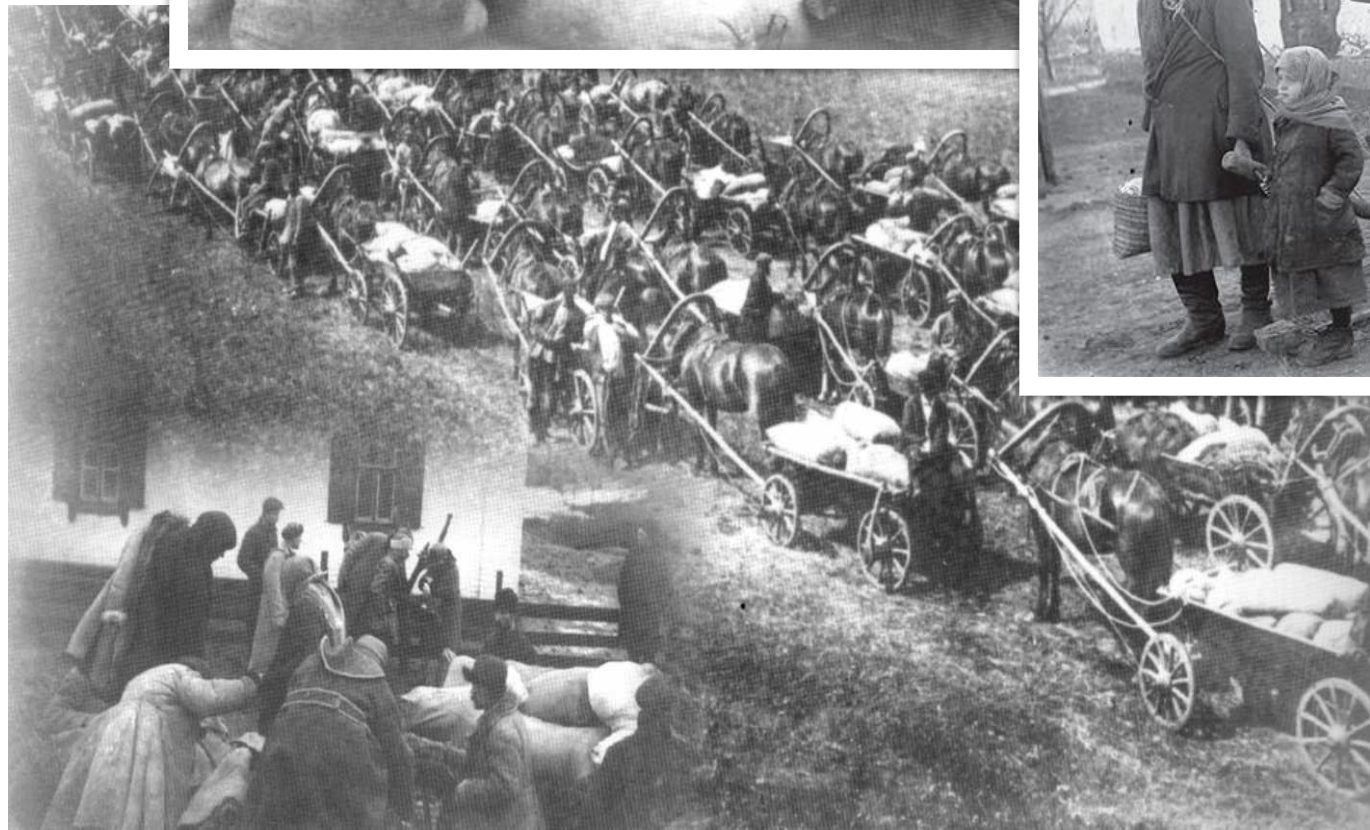
Завантаження корабля біля зернового елеватора.
Миколаївський порт. 1931 р.

Голод ламає людину як особистість, в організмі відбуваються фізіологічні і психологічні зміни,

деформується
на
сфера, спотворюється
мораль.

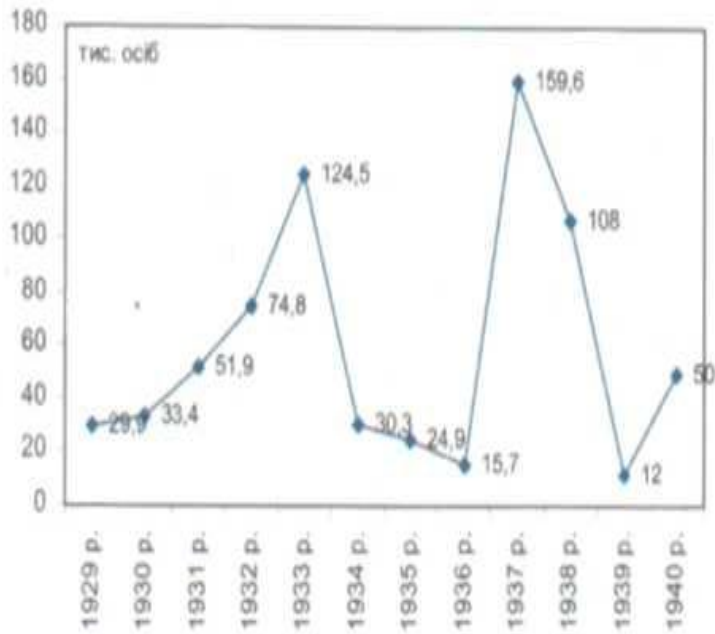

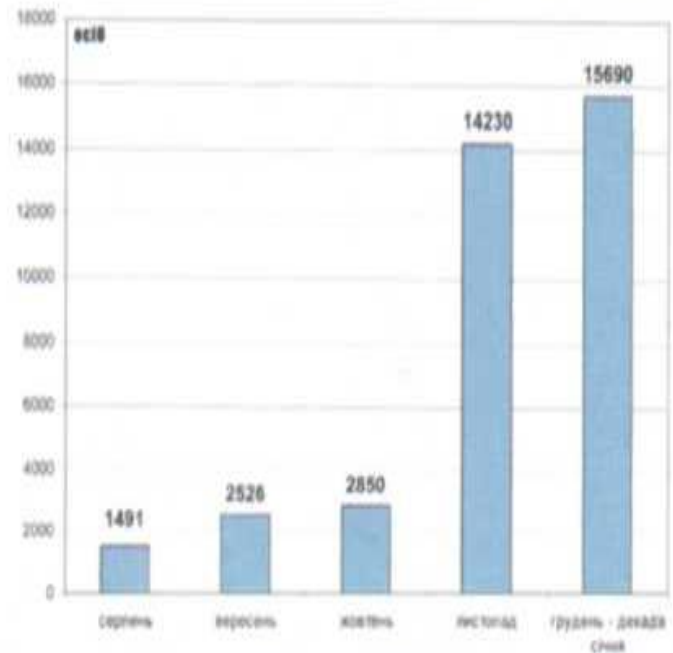
АРЕШТИ В УКРАЇНІ

1929–1940 рр.

КІЛЬКІСТЬ АРЕШТІВ У СПРАВАХ ХЛІБОЗАГОТІВЛІ

СЕРПЕНЬ 1932 – СІЧЕНЬ 1933 рр.

МАСОВИЙ ТЕРОР РОЗГЛЯДАЄТЬСЯ РЕЖИМОМ ЯК ЗАСІБ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Першу велику каральну акцію проти української інтелігенції організують у березні 1928 р. Заарештовують близько 450 працівників державних, господарських та культурних установ. Більшість із них засуджують до ув'язнення або висилки з України.

На лаві підсудних опиняються академіки, професори, студенти, вчителі, священники, письменники...

**УСЬОГО РЕЖИМ РЕПРЕСУЄ ДО 30 000 ОСІБ
УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕЛІТИ**

З 1929 р. терор спрямовується на знищення української еліти. ДПУ штучно вигадує фіктивні назви організацій націоналістичного спрямування, фабрикуючи по них процеси.

**МЕТА – ЗНИЩЕННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ
ЕЛІТИ, СТВОРЕННЯ
АТМОСФЕРИ ЖАХУ
В УКРАЇНСЬКОМУ
СУСПІЛЬСТВІ.**

**ФІКТИВНО ІНСПІРОВАНА ДПУ
ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО
НАЦІОНАЛІСТИЧНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ**

“СПІЛКИ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ”

“УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ЦЕНТРУ”

“УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ”

“ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ
НАЦІОНАЛІСТІВ”

“КОНТРЕВОЛЮЦІЙНІЙ ВІЙСЬКОВО-
ПОВСТАНСЬКІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ”

“ПОЛЬСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВІЙСЬКОВОЇ”

“СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ”

“ВСЕУКРАЇНСЬКОГО
НАЦІОНАЛІСТИЧНОГО ПІДПІЛЛЯ”

Звинувачені на лаві підсудних під час судового процесу у справі “Спілки визволення України”, Харків, 1930 р.

На перших допитах заарештовані заперечують свою причетність до будь-яких організацій, але після використання тортур (т. зв. “спеціальних засобів”) визнають усе, що було потрібне ДПУ. Так, Сергій Єфремов на допиті 25 липня 1929 року заперечує існування СВУ, а вже 10 вересня того ж року визнає, що “керував” нею.

Інтелігенція захищала український народ

Умовні позначення

- сучасні кордони України
- - - сучасні межі областей України
- ⊙ центри областей і автономних республік у 1932–1933 р.
- інші міста
- села, занесені на "чорну дошку" постановою ЦК КП(б)У і РНК УСРР від 6 грудня 1932 р.
- ◇ центри районів, керівництво яких показово репресовано за "зрив хлібозаготівель"

Смертність від Голодомору

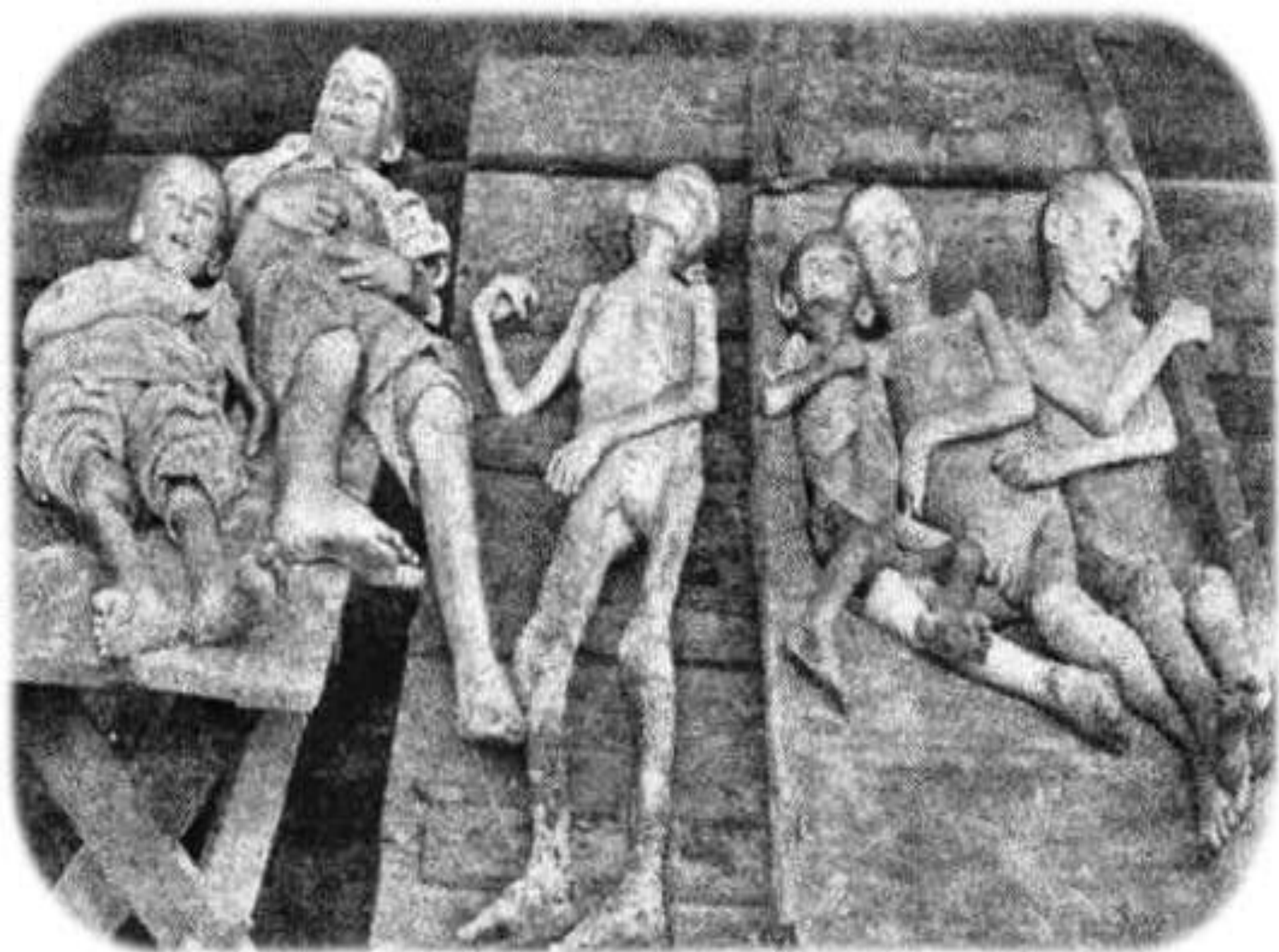
- смертність 1933 р. перевищувала смертність 1927 р. в 12-14 разів
- смертність 1933 р. перевищувала смертність 1927 р. в 8-9 разів
- смертність 1933 р. перевищувала смертність 1927 р. в 5-6 разів
- інші місцевості, які постраждали від голоду
- місцевості, які не постраждали від голоду (не входили до складу СРСР)

В дужках вказано назви міст станом на 1932-1933 р.

До складу УСРР в 1924–1940 рр. входила Молдавська автономна республіка, яка охоплювала частину сучасної Одеської обл. та частину Молдови (Придністров'я).

До 1 березня 1933 року в Уманському районі було 29 населених пункти.

Недоїданням було охоплено населення в усіх селах району і в місті Умані. За 13 днів березня 1933 року тільки в Умані померло 282 особи, значить кожного дня – 21 чоловік.

Інформація про померлих та хворих відсутня, в той же час в документі зафіксовано 16 випадків людоїдства та два випадки трупоїдства.

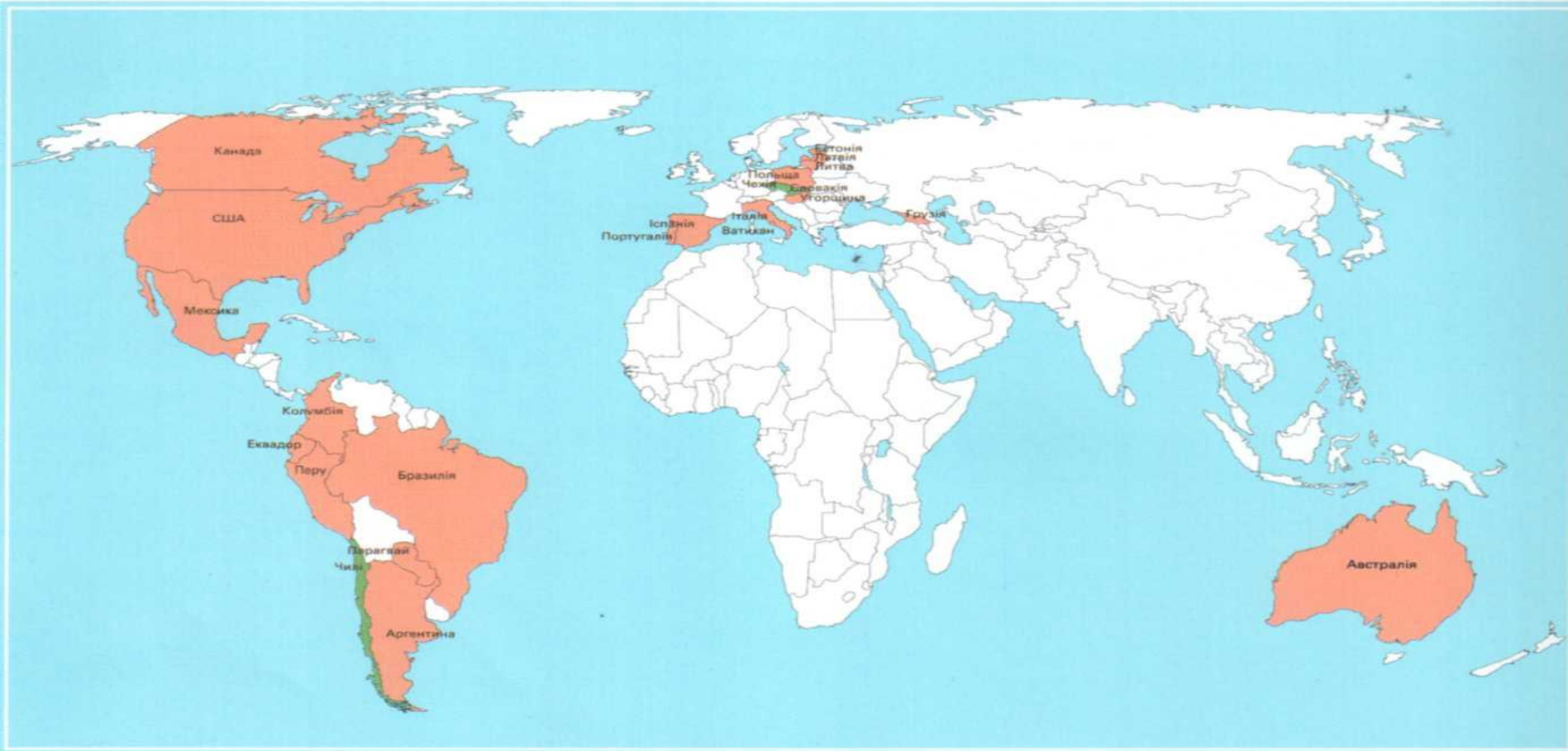
Трупи валялися на вулицях,
місцеве керівництво виділило
підводу, яка б збирала трупи.
Коли їздові бачили людей, що
ледве дихали, то також кидали
їх на підводу, аби другий раз
не приїздити. На південь від
Умані були села, які повністю
вимерли, сільради в них
ліквідували.

В селі Рижавка, де проживало понад 5000 мешканців, в роки голодомору вимерло 60% населення.

Вшановуючи пам'ять загиблих, і на згадку майбутнім поколінням, в ряді сіл району – селі Рижавка, Берестівець, Умані, відкрито пам'ятники загиблим від Голодомору.

1 листопада 2007 р. 34-а сесія Генеральної конференції ЮНЕСКО, до складу якої входять **193 країни**, одногосно прийняла Резолюцію про «Вшанування пам'яті жертв Голодомору в Україні»

Країни, що визнали Голодомор 1932–1933 рр. геноцидом

Країни, що вшанували пам'ять жертв Голодомору 1932–1933 рр.

7 листопада 2003 року була розповсюджена спільна Заява делегацій держав-членів **ООН** щодо 70-ї річниці Голодомору в Україні 1932–1933 років

30 листопада 2007 року завершилося 15-е засідання Ради Міністрів **ОБСЄ** у Мадриді, на якому з ініціативи України була оприлюднена спільна заява “Про 75-у річницю Голодомору 1932–1933 років в Україні”

3 липня 2008 року на 17-й щорічній сесії Парламентської асамблеї **ОБСЄ** ухвалена резолюція “Про Голодомор 1932–1933 років в Україні”

24 листопада 2007 року на сесії **Балтійської Асамблеї** прийнято Заяву “Про пам’ять жертв геноциду та політичних репресій в Україні в 1932–1933 роках”

Висновок американської Комісії дослідження Великого голоду в Україні 1932 – 1933 р.р.

- наприкінці 1932 р. Сталін знав, що в Україні люди помирають від голоду;
- влада вживала заходів для заборони проїзду голодуючих до регіонів, де їжа була більш доступною;
- Сталін та його оточення здійснили геноцид проти українців у 1932 – 1933 р.р.

Пам'ятник жертвам Голодомору в Києві

Меморіальний комплекс пам'яті жертв Голодомору в Харкові

**Благання про порятунок
від голодної смерті**

**український селянин,
символічно намагається
захистити свою сім'ю від
голоду**

Пам'ятник жертвам Голодомору в Запоріжжі

**В Будапешті (Угорщина) - Свічка пам'яті - меморіал пам'яті жертв
Голодомору в Україні 1932-33 рр.**

В
Торонто
пам'ятник
жертвам
Голодомору
в Україні
1932-33 рр.

***В Польщі
пам'ятник
жертвам
Голодомо
ру
в Україні
1932-33 рр.***

1932-1933

ПАМ'ЯТАЄМО!

**ЗГАДУЄМО,
ПАМ'ЯТАЄМО,
НЕ
ЗАБУВАЄМО**

